

FM: Augustā inflācija sasniedza 21,5%

Publicēts: 08.09.2022.

[Jaunumi](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Šā gada augustā patēriņa cenu līmenis pieauga par 0,4% salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi. Savukārt gada griezumā vidējais cenu līmenis bija par 21,5% augstāks. Preču cenas, salīdzinot ar pagājušo gadu, augustā pieauga par 26,1%, ko lielā mērā ietekmēja pārtikas, degvielas, gāzes, siltumenerģijas, kā arī elektroenerģijas cenu kāpums. Pakalpojumu cenas arī turpināja palielināties un gada griezumā bija par 9,1% augstākas. Pakalpojumu cenu kāpumu visbūtiskāk ietekmēja veselības aprūpes, ēdināšanas un viesnīcu, atpūtas un kultūras, kā arī personīgās aprūpes pakalpojumu cenu pieaugums.

Lai arī fiksētā gada inflācija (21,5%) augustā ir līdzvērtīga inflācijai jūlijā, tomēr tas neliecina par patēriņa cenu pieguma bremsēšanos vai par cenu līmeņa augstākā punkta sasniegšanu šogad. Ņemot vērā elektroenerģijas tarifu palielinājumu šā gada septembrī un gaidāmo siltumenerģijas tarifu palielinājumu tuvākajos mēnešos vairākās pašvaldībās, tostarp Rīgā, paredzams, ka turpmākajos mēnešos patēriņa cenu kāpums atkal paātrināsies. Patēriņa cenu pieauguma bremsēšanos varētu sagaidīt tikai šā gada pašā nogalē.

Latvija nav unikāla, jo ziņas par augsto inflāciju nāk arī no citiem pasaules reģioniem – ASV, Argentīnas, Apvienotās Karalistes, Turcijas. Rekordaugsta inflācija ir fiksēta arī eirozonā. Atbilstoši ātrajam novērtējumam, patēriņa cenas šā gada augustā eirozonā pieauga par 9,1% salīdzinājumā ar pērnā gada atbilstošo mēnesi, kas bija par 0,2 procentpunktiem vairāk nekā jūlijā. Vidējā inflācija kopš eirozonas nodibināšanas jeb 1999. gada līdz 2021. gadam veidoja 1,7%. Līdz ar to pašreizējā augustā inflācija tiek uztverta ļoti sāpīgi. Eurozonā cenu stabilitāte tiek definēta kā 2% inflācija vidējā termiņā. Tādējādi inflācijas kontekstā arvien aktuālāks kļūst jautājums par stingrāku monetāro politiku. Visticamāk, ka rudenī redzēsim Eiropas Centrālās bankas procentlikmju paaugstināšanu. Atbilstoši aktuālākajiem patērētāju aptaujas rezultātiem inflācijas gaidas eirozonā kopumā saglabājas augstā līmenī, lai arī pēdējos mēnešos nedaudz samazinājās, savukārt Latvijā – atkal palielinājās.

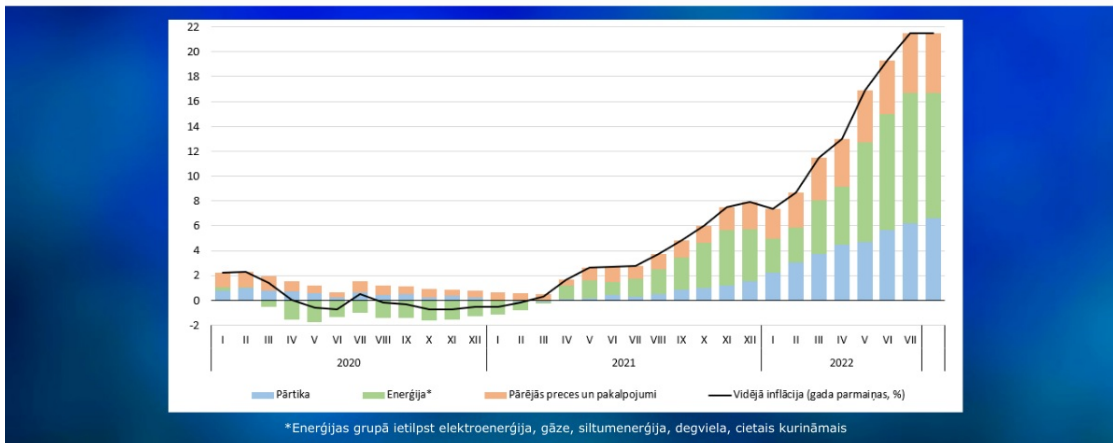
Lielāko devumu patēriņa cenu kāpumā šā gada augustā nodrošināja arī ar mājokļa apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu un preču sadārdzinājums par 86,1%, ko ietekmēja elektroenerģijas, gāzes, siltumenerģijas, cietā kurināmā cenu kāpums. Tādējādi šo preču grupas cenu kāpums izskaidro 7,9 procentpunktus jeb vairāk nekā trešdaļu no fiksētās inflācijas augustā. Pēc gāzes tarifu pārskatīšanas no 1. jūlija gāzes cena kļuva par 108% dārgāka nekā pērnā gada atbilstošajā mēnesī. Ņemot vērā, ka būtiski palielinājies malkas un granulu pieprasījums, cietā kurināmā cenas arī strauji pieauga šā gada augustā jeb par 106%, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo mēnesi. Elektroenerģija gada griezumā sadārdzinājās par 104%. Ņemot vērā, ka septembrī palielinājās elektroenerģijas tarifi, tad septembrī elektroenerģijas cenu kāpums visticamāk būs vēl straujāks. Siltumenerģija bija dārgāka par 60%, ko lielā mērā ietekmēja dārgāka dabasgāzes cena. Ņemot vērā, ka tuvojas apkures sezona, vairākas pašvaldības plāno palielināt siltumenerģijas tarifu, līdz ar to arī siltumenerģijas cena turpmākajos mēnešos vēl palielināsies. Kopumā jāsecina, ka ar mājokļa apsaimniekošanu saistīto energoresursu (gāzes, elektroenerģijas, siltumenerģijas, cietā kurināmā) cena dubultojās salīdzinājumā ar pērnā gada augustu. Tās ir vidējās vērtības, tātad atsevišķām māsaimniecībām vidējais rēķins pieauga pat vairāk nekā divas reizes, atkarībā no tarifa un patēriņa.

Būtisku devumu inflācijā noteica arī pārtikas un bezalkoholisko dzērienu cenu kāpums par 25,7% salīdzinājumā ar pērnā gada atbilstošo mēnesi, izskaidrojot 6,6 procentpunktus no fiksētās inflācijas. Pārtikas preču cenu kāpums ir visaptverošs, jo cenas palielinājās visai pārtikai. Salīdzinājumā ar pērnā gada augustu gaļa kļuva par 18% dārgāka, maize par 30%, piena produkti par 35%, eļļa par 37% dārgāka. Savukārt, cukurs un bezalkoholiskie dzērieni sadārdzinājās attiecīgi par 29% un 23%.

Atbilstoši ANO Lauksaimniecības un pārtikas organizācijas datiem, neapstrādātās pārtikas cenu indekss samazinās piekto mēnesi pēc kārtas. Šā gada augustā tas samazinājās vēl par 1,9%, salīdzinot par jūliju. Tomēr neapstrādātās pārtikas cenu indekss joprojām ir ļoti augstā līmenī un vēl ilgu laiku tāds saglabāsies. Tas ir saistīts ar augstām gāzes cenām, kas būtiski sadārdzināja

minerālmēslu ražošanu. Papildus tam sausums Eiropā un nelabvēlīgie laika apstākļi Latīņamerikā, kā arī karš Ukrainā negatīvi ietekmēs pārtikas produktu piedāvājumu, kas uzturēs augstu cenu.

Devums gada inflācijā pēc izcelsmes avota (procentpunkti) un vidējās patēriņa cenu pārmaiņas (%)

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-augusta-inflacija-sasniedza-215>